

הַלְבוּת פֶּסַח סִימָן תנא

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק צד]

וְהַטְעַם, לְפִי שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְגַדְדוֹן וְלִנְקוּתָן יָפָה יָפָה שְׂלֵא יִשְׁאָר מִשְׁהוּ חֲמֵץ בְּאֵיזֶה סֶדֶק שְׂאֵינוּ נִרְאָה לְעֵינֵינוּ.⁽⁷⁹⁾

79) וכן לגבי הכשרת מיקסר, כתב בשו"ת אור לציון (ח"ג פ"י תשובה ט) שאין להכשירו על ידי הדרחה או הגעלה, כיון שבשעת פעולתו חודר קמח לתוך גוף המכשיר, ויש חשש שמא לכבישתמשו בו בפסח יפול קמח על גבי האוכל.

[משנ"ב שם]

וְעֵין בְּחֵי אֲדָם שְׂקֵתָב, דְּנִזְה וְנִקְא בְּכָלֵי שְׂנַעְשֶׂה מִחֲתִיכָה אַחַת⁽⁸⁰⁾.

80) אכן, אם הגעיל כלי העשוי מחתיכה אחת ועבר ולש בו בפסח, כתב לעיל (סי' תמב ס"ק מז) שהמאכל מותר.

[משנ"ב שם]

אֲבָל הַעֲשׂוּיִים מְנַסְרִים הַרְבֵּה כְּכֵלִים שְׁלֵנוּ, דִּידוּעַ שְׂנַכְנַס הַזְּהָמָא בֵּין נֶסֶר לְנֶסֶר, לְאֵלוּ לֹא מְהַנִּי הַגְּעָלָה אֶפְלוּ לְאַחַר שְׂשֻׁרָה בְּמִים כְּמֵה יָמִים⁽⁸¹⁾.

81) ואף להשהות כלים אלו בפסח, כתב השו"ע לעיל (סי' תמב סי"א), וראה משנ"ב שם (ס"ק מז), שאסור גם אם רוחץ אותם במים חמים ומנקר את החמץ שבין הנסרים, ועל כן יש ליתנם לנכרי במתנה.

[משנ"ב ס"ק צו]

וְצוּנְנָת מִתֵּר אֶפְלוּ בְּלֵא הַגְּעָלָה עַל-יְדֵי הַפֶּסֶק מִפְּהֵה⁽⁸²⁾.

82) והשו"ע הרב (סמ"ח), שהוא מקור דברי המשנ"ב [כמבואר בשעה"צ (ס"ק קטו)], כתב שמותר להשתמש כן רק בדרך עראי ומקרה, אך לא בקביעות.

[משנ"ב ס"ק ק]

מִטְעַם דְּקָשָׁה מְאֹד לְנִקּוּת נִקְבֵי הַנֶּפֶה⁽⁸³⁾.

83) ולענין מכירת הנפה לנכרי מחמת פירורי חמץ שנשארו בין נקביה [לטהגים שלא למכור חמץ גמור], דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני פסח פ"י ס"ק טז) שאף שיתכן שיש בה חמץ גמור מ"מ נוהגים למוכרה, כיון שאין דבוק בה אלא מעט חמץ ואין חשש שמא יאכלוהו.

הלכות פסח סימן תנא

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק קב]

דלפעמים מפרין עליו להם חמץ, ואי אפשר שלא נשתיר פרוך משוה בתוך נקביו⁸⁴.

מקום התפירות, והוסיף, שאף אין צריך להתיר את התפירות. וכן כתב בשו"ת אור לציון (ח"ג פ"י תשובה י) שיותר להשתמש בפסח במפה שהשתמש בה בחמץ, אם נקיה ומכובסת היא.

וכן מגבת שמנגבים בה כלי חמץ, כתב המקור חיים (לבעל החוות יאיר, ס"א) שיש לכבסה יפה לפני פסח ומותרת בשימוש, וכן דעת הגר"מ פיינשטיין (ספר הלכות פסח שם).

ומפת שולחן העשויה מפלסטיק, דעת הגר"מ פיינשטיין (שם הע' לז) שאין להכשירה לפסח.

[משנ"ב ס"ק קו]

רוצה לומר, בתמין⁸⁸ נאפר ונקיטה⁸⁹.

88 ואף אם נמצאים החמץ בכלי שני, הביא הש"ך (יו"ד סי' קלח ס"ק י) את דברי הרא"ש (ע"ז פ"ה סי' לג) שכתב שמועילים הם להכשיר מפות שנפל עליהם דבר איסור רותח, וכן כתב הבי"ד (בדק הבית יו"ד סי' קכא ט"ב) בשם רבינו ירוחם.

89 ואף לגבי שמיכה הבלועה מזיעת חמץ רותח [כגון שמיכה שמטמינים בה את הסירים בשבת], דעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פ"ג אות יח) שאפשר להכשירה על ידי כיבוס במכונת כביסה בחום הגבוה מארבעים מעלות, כיון שבאופן זה נחשב הדבר ככיבוס בחמין, וחומר הכביסה דינו כאפר, ובשעת הכיבוס נחטב הבגד.

[משנ"ב ס"ק קז]

ע"ן לקמן בסימן תנג סעיף ו ובמקנה ברוךה שם⁹⁰.

90 שם (ס"ק לב) כתב, שלכתחילה יותר טוב לקנות שקים חדשים לפסח, כיון שקשה לכבסם היטב עד שלא ישאר אפילו מעט חמץ בנקבי האריגה. והוסיף, שבדיעבד, אם לא התיר את התפירות לפני הכביסה וכבר נתן בשק קמח, אין לאסור להשתמש בקמח בפסח, אבל אם מצאו כעין עיסה בתפירות אסור אפילו בדיעבד.

[משנ"ב ס"ק קי]

אבל בדיעבד אם נשתמש ברתח-של-חמץ מזה אחר הגעלה, מותר⁹¹.

91 ואף שלענין שאר כלים הטעונים ליבון שהועלו, כתב לעיל (ס"ק לב) שאם השתמשו בהם בפסח אין להקל בדבר אף בדיעבד [אם לא בשעת הדחק גדול או מניעת שמחת יום טוב באינו בן יומין], מ"מ מבואר בא"ר (ס"ק לט) שבענינו יש להקל יותר, כיון שהרחת אינה שוהה בתוך האש, אלא מכניסים ומוציאים אותה מיד.

[משנ"ב שם]

ואם פרו עליו חריין בערב-פסח שהוא דבר חריף, צריך ששים נגד כל חריב-איון, שנעשה כלו חמץ על-ידי הבליעה שקבלע מהחריין שפרו עליו⁸⁵.

85 ואף אם יש במאכל ששים כנגד כל הסכין [או המגדרת], מבואר בשעה"צ לעיל (סי' תמו ס"ק קכח) לגבי זיתים שנחתכו בסכין הבלוע מחמץ, שאין להקל בדבר אם לא בישלו ועשאו תבשיל אחד, שכיון שכל זית שחתך בסכין בולע מהחמץ ואינו מוציא את הבליעה לזיתים האחרים, אין הזיתים מצטרפים לששים לבטל את הבליעה שבסכין, ואף אם כובשים יחד, אין בכבישה כח להפליט מזה לזה.

[משנ"ב ס"ק קג]

יעין לעיל בסימן תמב סעיף יא בהג"ה⁸⁶.

86 ושם כתב (ס"ק נא) ובשעה"צ שם (ס"ק פב), שיש לנקר סלים אלו ולהטמינם בחדר שאין רגילים להיכנס אליו עד לאחר הפסח [וראה מה שכתב בשעה"צ שם בשם החק יעקב והחמד משה].

[משנ"ב ס"ק קה]

והוא הדין אם שמו בו פעם אחת קמחא לפסחא ורוצה לכבסו לתת בו פעם שנית קמח לפסח, גם-כן צריך כבוס והתיר התפירות⁸⁷.

87 וכן מפת שולחן שהשתמשו בה בחמץ ורוצים להשתמש בה בפסח, כתב הפמ"ג (משב"ז סוף סי' זה ד"ה וכלי) שיותר לעשות כן על ידי כיבוס המפה בחמין באפר וחביטה [ראה משנ"ב להלן (ס"ק קו) ומה שכתבנו שם], וכן דעת הגר"מ פיינשטיין (ספר הלכות פסח להגר"ש איידר פט"ז הע' לד), וכעין זה כתב הדעת תורה (סי"ח) בשם בעל הא"א (מבוטשאטש), שדי בניקוי המפה וכיבוסה אפילו בצונן [בנהר], ובפרט אם עושים כן על ידי מים חמים וחומר כביסה, שזה בודאי מועיל, ובפרט מפני שאין מצוי שאוכלים על

הלכות פסח סימן תנא

באר הגולה מב

ט כל בו י הנהגות
מינוני פרק ה
התורמות הדין מדברי
הסמך

(לו) ר"ב-איין"ו או הכיס של רחמים (מהרי"ל), בכלל לא מהני להו הגעלה. (קג) וכן סלים שמשפתמישין בקהו חמץ דינים כנפשה, (קד) אכל (קה) שקים (לח) ישנים ונהגין בקהו החר (קו) על-ידי כבוס, וצריך להחיר (קז) כל (לט) התפירות שבהן (קה) קדם הכבוס (תורמת הדין סימן קיז): **יט** (קט) **הרחת שקורים** (מ) פאל"ה, **יש אומרים** (קי) שאין מועיל לה (מל) (קיא) הגעלה וצריך לקנות

באר היטב

אף ודיעבד יש לאסור, אף אם הפך הסדין או כבסו אף שלא תמיר התפירות אין להחמיר בדיעבד. וכן לענין השקין אם כבסו ולא תמיר התפירות ונתן בתוכו קמח אין לאסור בדיעבד, ח"י, ע"ש: (מ) פאל"ה, ובל"ש שוב"ל, והשמישו ע"י האור, ע"כ אין תמיר בהגעלה. כתב הש"ז, דאם מחזיק רחת של פסח זו לשנה אחרת א"צ שום הקשר, וכן בערבה שלשין בה מצות, והמחמיר להגעילה לא יפה עשה, דאח"כ למטיש להגעילה רחת של חמץ, רק ונקר אותה היטב, ע"כ. והמ"א בשם ד"מ בשם מהרי"ב כתב דצריכה הגעלה, ע"ש, והח"י הסכים עם הש"ז. ואם נטל מצה ברחת שמשפתמישין בו כל השנה, אם היא נקיה סגי בקליפה שקולה המצה, ואם אינה נקיה כיון שמשפתמישין עליה כל השנה עונות עם שמן נאסר בלה, עמ"א. אם רדו בה מצה חמוצה אסור לרדות בו עוד אלא צריך להביא אחרת, הגמ"ש ושל"ה. ואם לא הביא אחרת צריכין לבל קליפה. וכל זה מורי במצה שנחתמצה חמץ גמור, אבל מצה כפולה תפוחה כיון שהוא גופא חמרא הוא כמ"ש ססי תס"א די לאסור הרחת לבתחלה אבל לא לאסור המצות האחרות. מ"א. וכתב הח"י: וגדולה מזו ראייתי אצל מוח"ז מהר"ש שלא אסר הרחת כשנשאלה לפניו ממצה נפוחה או כפולה מהשעם דחשיב כמו דיעבד, כי לא ימלט ברב אפיתא שלא לאסור אחד מהם משום נפוחה או כפולה ותצטרף בכל פעם מרדה תדושה, גם התמיר לאסור ולהסיק שנית והתורה חסה על ממונו של יתאנל, ע"ש. וענין סימן תסא סי"ג: (מל) הגעלה. וכתב בת"ח דאפילו קליפה והגעלה לא מהני ברחת:

משנה ברורה

דלפעמים (קכד) מפררין עליו לחם חמץ, ואי אפשר שלא נשתמר פרוו משהו בתוך נקביו⁽⁸⁴⁾. וגם התמכא (שקורין חרי"ין²) שגרוו עליו כל השנה ונחתה בספיין של חמץ, והתמכא הוא דבר חריף ונקבל בו טעם החמץ, ואחר-כך כשמומללין עליו נמצא בו טעם החמץ, וזנה אפילו בדיעבד יש לאסור אם נשתמשו בו בפסח, אפילו אם נשתמשו בו בצונן כגון שפפרו עליו מצה ונקל-שכן חרי"ין שהוא דבר חריף, ואפילו (קכס) אם נקרו אותו היטב מתחלה, משום שאי אפשר שלא נדבק בו פרוו חמץ או פרוו חרי"ין שהוא נבלע מתמץ; אבל כשנשתמשו בו בערב-פסח יש בזה חילוקים, והוא: דאם נשתמשו בו רק מצה בערב-פסח, (קקי) אף אם נדעבר בתוכו פרוו חמץ, הרי נתבטל בתוכו בששים ומתיר לאכלו עד הלילה ואכל כשהגיע הלילה, (קקב) הרי הפרור חוזר ונעור ואוסר במשהו, כמו שנתבאר בסימן תמדז; ואם פרו עליו (קקג) חרי"ין בערב-פסח שהוא דבר חריף, צריך ששים נגד כל חרי"ב-איין"ו, שנעשה פלו חמץ על-ידי הבליעה שבלע מהחרי"ין שפפרו עליו⁽⁸⁵⁾ ונחתה בספיין חמץ פנ"ל, ואם לא, פלו אסור: (קקד) וכן סלים. של נצרים שמלאים נקבים ואי אפשר לנקרן. וענין לעיל בסימן תמב סעיף יא בהג"ה⁽⁸⁶⁾: (קד) **אכל וכו'**. וישם כנפשה וקיס של רחמים שאני, שעובר תמיד הקמח של חמץ דרך הנקבים ואי אפשר שלא יהיה נסרף בו משהו: (קה) **שקים ישנים**. לאו דוקא, אלא (קקט) אפילו בשק

שער הציזין

(קקז) מגן-אברהם ושי"א: (קכז) בן מוכח דעת הג"ה דמדין דין זה לנפשה, והכל טעם אחד, וכן פרש האליה רבה דעת הג"ה, אף שהוא מסתפק בענין זה, פשה אחרונים סתמו בן [ענין הגר"ז ותי"אדם וקורו-תיים: (קכו) מגן-אברהם ושי"א: (קכז) הגר"ז. וכל זה כשפפרוין עליו גם לחם חמץ, אבל אם ידוע שלא משו בו מתחלה רק חרי"ין² שנחתה בספיין של חמץ, אם-כן אין עמה חשש של חמץ בענין, רק מקבליעת חמץ, לא אחרנין דחוזר ונעור [ח"א: (קכח) תי"אדם: (קכט) אחרונים: (קל) בן פתבו פשה אחרונים וכן פתב הפגן-אברהם עצמו בסוף סימן תמב. ואף דבענינו בסוף דברי פקח בזה קצת מדברי התוספות והנהגות אשר"י בדצונן יש להקל בלא אפר וחמין אפילו בדבר הנדבק, כבר כתב הגר"א בסוף סימן תמב דמש"ס ונחיים דף עט משמע דדבר הנדבק אפילו בצונן אסור (ובקצת גם מתוספות והנהגות אשר"י אין ראיה בל-כף להקל, עין שם), וגם פשה אחרונים פתבו להחמיר בדעת הפגן-אברהם עצמו בסוף סימן תמב: (קלג) אחרונים: